

Riktlinjer för små avlopp

BMN 2018/0054

Antagna av byggnads- och miljöskyddsnämnden 2018-03-21 § 54.

Ersätter Riktlinjer för enskilt avlopp § 17, 2014-11-19

Riktlinjerna ska vägleda och underlätta myndighetens handläggning av ärenden om små avlopp. De ska även kunna vara vägledande för verksamhetsutövare, entreprenörer och projektörer vid val av avloppsanordningar.

BYGG- OCH MILJÖKONTORET

→ www.norrkoping.se

Innehållsförteckning

RIKTLINJER FÖR SMÅ AVLOPP	1
Bakgrund	1
Syfte.....	1
Ansvar	1
Lagstiftning	1
Allmänna råd om små avloppsanordningar (HVMFS 2016:7)	1
Normal eller hög skyddsnivå enligt de allmänna råden	2
Kriterier för när respektive skyddsnivå bör gälla	2
Bad-, disk- och tvättavlopp	3
Urinsortering	3
Sluten tank.....	3
Då anslutningsmöjlighet till det kommunala nätet finns.....	4
Särskilda riktlinjer för enskilda avloppslösningar inom samlad bebyggelse	4
Utförande.....	4
Tillsyn och egenkontroll.....	4
Information och rådgivning.....	5
Tidsram för utförande av avloppsanordning	5
Slutord och framåtblick	5

RIKTLINJER FÖR SMÅ AVLOPP

Bakgrund

Riktlinjer för små avlopp antogs först av byggnads- och miljöskydds-nämnden (BMN) i oktober 2002 och har därefter uppdaterats vid flera tillfällen, senaste gången i november 2014. BMNs riktlinjer för små avlopp har uppdaterats på grund av ny kunskap samt för att ge bättre information och service. Genom åren har det utvecklats en lokal praxis utifrån lagstiftning och de förutsättningar som finns i kommunen. Dessa riktlinjer är en utveckling och förnyelse av praxis från erfarenheter, ny forskning, teknikutveckling och vägledande myndigheter.

Syfte

Riktlinjerna är till för att handläggningen ska bli rättvis och att avloppsärenden ska bli bedömda på samma grunder, oavsett vilken handläggare som har ärendet. Syftet med riktlinjerna är också att de ska fungera vägledande för nämnd, chefer och handläggare.

Ansvar

Bygg- och miljökontorets ansvar är att med stöd av miljöbalken (SFS1998:808) utföra tillsyn och fatta beslut, exempelvis tillstånd för små avlopp. Verksamhetsutövarens (ofta fastighetsägare) ansvar är att skaffa sig den kunskap som behövs och ansöka/anmäla om åtgärder till bygg- och miljökontoret. Det är verksamhetsutövarens ansvar att beslut, lagar och regler följs. Som entreprenör lämnar man alltid en garanti på sitt arbete upp till 10 år. Även om verksamhetsutövaren anlitar projektör eller entreprenör är det verksamhetsutövaren som har det övergripande ansvaret och är den person som bygg- och miljökontoret riktar sig till.

Lagstiftning

Utsläpp av avloppsvatten är enligt miljöbalken en miljöfarlig verksamhet; avloppsvatten ska avledas och renas så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) är det förbjudet att utan tillstånd eller anmälan inrätta en avloppsanordning till vilken bad-, disk- och tvättvatten eller vattentoalett ska anslutas.

Allmänna råd om små avloppsanordningar (HVMFS 2016:7)

Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanordningar vägleder om tillämpningen av lagstiftningen kring enskilda avlopp. I råden tas bland annat kunskapskrav, lokaliseringar, kretslopp och hushållning, skötsel och dokumentationskrav upp. Norrköping kommuns arbete med små avlopp grundar sig på dessa allmänna råd. Bedömningar görs i varje enskilt fall

utifrån naturliga förutsättningar, risken för olägenhet, skälighetsprincipen samt detaljplaner och föreskrifter för vattenskyddsområden.

Normal eller hög skyddsnivå enligt de allmänna råden

I de allmänna råden finns två skyddsnivåer: normal och hög skyddsnivå. Det innebär att högre krav ställs på avloppsanordningar som ligger inom känsliga områden.

En anordning som ska klara normal skyddsnivå för miljöskydd, förväntas uppnå följande reduktionskravkrav:

1. minst 90 % reduktion av organiska ämnen
2. minst 70 % reduktion av fosfor.

En anordning som ska klara hög skyddsnivå miljöskydd, förväntas uppnå följande reduktionskrav:

1. minst 90 % reduktion av organiska ämnen
2. minst 90 % reduktion av fosfor
3. minst 50 % reduktion av kväve.

En anordning som ska klara hög nivå hälsoskydd ska ha ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen. Främst handlar hälsoskyddet om att minska risken av smittspridande organismer. Exempelvis kan det finnas behov av att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare minskar föroreningsinnehållet.

Vid bedömning av utsläpp av bad-, disk- och tvättvatten ställs kravet att det ska vara tillräcklig rening för skydd av människors hälsa.

Kriterier för när respektive skyddsnivå bör gälla

Enligt byggnads- och miljöskyddsnämnden bör reningskrav enligt hög skyddsnivå miljöskydd gälla i följande fall:

1. Inom kommunens vattenskyddsområden (primära och sekundära skyddszoner).
2. Inom områden med klass 1 i kommunens Naturvårdsprogram (område med nationellt intresse och delområde i stort riksintresse) där naturvärden kan påverkas av avloppsutsläpp.
3. Inom avrinningssträcka 100 m från kusten.
4. Inom avrinningssträcka 100 m från sjöar och vattendrag som är klassade enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS).
5. Inom områden där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor.

Enligt Byggnads- och miljöskyddsnämnden bör reningskrav enligt hög skyddsnivå hälsoskydd gälla i följande fall:

1. Där dricksvatten riskerar att påverkas.
2. Där badvatten riskerar att påverkas.
3. Inom områden där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor.

För övriga områden ställs krav enligt normal skyddsnivå för både miljö- och hälsoskydd. Bygg- och miljökontoret ska dock alltid göra en bedömning i det enskilda fallet vilket kan innebära att bedömningen om skyddsnivån kan förändras under ärendets gång.

Utsläppspunkt

Utsläppspunkten bör inte placeras så att avloppsvatten släpps direkt till vattenförekomst eller grundvatten.

Bad-, disk- och tvättavlopp

Utsläpp av bad-, disk- och tvättvatten innehåller en betydligt mindre mängd näringsämnen och smittämnen än avloppsvatten med ansluten WC. Näringsinnehållet har också minskat över tid eftersom det numera är förbjudet att tillsätta fosfater i disk- och tvättmedel. Detta gör att bygg- och miljökontoret har en låg prioritering när det gäller tillsyn av sådana avloppsanordningar.

Vid nybyggnation, permanentboende samt inom samlad bebyggelse där utsläpp av bad-, disk- och tvättvatten kan riskera att orsaka olägenhet för människors hälsa och miljö ställer bygg- och miljökontoret krav på att avloppsvattnet ska genomgå godtagbar rening med beprövad teknik.

Urinsortering

I Norrköpings kommun återförs urin till produktiv åkermark.

Sluten tank

Det finns toaletter som är extremt snålspolande. Gränsen för extremt snålspolande toaletter är max 1 liter per spolning. Dessa kan anslutas till sluten tank medan bad-, disk- och tvättvatten leds till en separat avloppsanläggning. Extremt snålspolande toalett ger en avloppsfraktion med mer koncentrerat näringsinnehåll vilket möjliggör kretslopp.

Sluten tank för konventionell vattentoalett eller som helhetslösning innebär bland annat omfattande slamtömning med tillhörande ohållbara transporter. På grund av det ska sluten tank med anslutning av vattentoalett eller BDT-vatten endast godtas under mycket speciella omständigheter. En sådan avloppsrening har inte heller kretsloppsanpassade avloppsfraktioner.

Då anslutningsmöjlighet till det kommunala nätet finns

Byggnads- och miljöskyddsnämnden ser positivt på anslutande till kommunalt avlopp bland annat för att det är en robust och långsiktig lösning.

Särskilda riktlinjer för enskilda avloppslösningar inom samlad bebyggelse

En samordnad gemensam lösning är att föredra inom samlad bebyggelse. Om det dröjer innan en gemensam lösning kommer till stånd kan en enskild lösning accepteras fram tills att den gemensamma lösningen är utbyggd och i bruk. Detta under förutsättning att ansökan i övrigt uppfyller krav utifrån miljöbalken och aktuella skydds nivåer.

Vissa områden i Norrköpings kommun planeras att med tiden bli så kallade verksamhetsområden, där kommunalt ledningsnät kommer att byggas ut. Dessa områden finns med i kommunens VA-plan. Inom verksamhetsområden är det tvingande att ansluta sitt spillvatten till det kommunala ledningsnätet. Om bygg- och miljökontoret får in en ansökan eller anmälan om enskild avloppsanordning inom ett sådant område ska vi informera verksamhetsutövaren om att området är med i VA-planen och när utbyggnaden är tänkt att ske. För mer information läs riktlinjerna för vatten och avlopp i bebyggelsegrupper.

Utförande

I de allmänna råden hanteras även själva utförandet av en enskild avloppsanordning. Enligt råden ska tillsynsmyndigheten ställa krav på att avloppsanordningen anläggs av en sakkunnig person.

Det finns branschorganisationer och tillverkare som håller i utbildningar för projektörer och entreprenörer. Diplomen är personliga. Den entreprenörlista som bygg- och miljökontoret delar ut till verksamhetsutövaren omfattar diplomerade entreprenörer.

Tillsyn och egenkontroll

Alla avloppsanordningar kräver skötsel för att de ska fungera. Traditionellt har reningsteknik för små avlopp inneburit markbädd eller infiltration. Dessa lösningar är enkla och robusta och kräver oftast lite underhåll. För att klara dagens krav på rening av avloppsvatten har tekniker som reningsverk och kemisk fällning blivit vanligare. Dessa tekniker är mer komplicerade och tekniska vilket innebär att de kräver regelbunden skötsel och underhåll för att fungera optimalt.

I de fall verksamhetsutövaren väljer mer tekniska avlopp, ställer bygg- och miljökontoret krav på att avloppsanordningen har årlig tillsyn av sakkunnig. Verksamhetsutövaren ska utöver detta utföra egenkontroll och föra journal över driften. Verksamhetsutövaren informeras att om en sådan anordning

väljs kommer bygg-och miljökontoret bedriva tillsyn på anordningen och en timbaserad avgift tas ut för tillsynen.

Information och rådgivning

Information och råd ska erbjudas så att den sökande får hjälp att välja en lämplig lösning. Verksamhetsutövaren ska få saklig information om de olika teknikerna och övriga frågor.

Tidsram för utförande av avloppsanordning

Vid nybyggnad eller åtgärd i en bostad som påverkar avloppets dimensionering ska avloppsanordningen utföras i samband med uppförandet av huset eller färdigställande av åtgärden. Avloppsanordningen ska vara klar när bostaden börjar användas. Tillståndet för avloppsanordningen gäller under förutsättning att anläggande av avloppsanordningen påbörjas inom två år och avslutad inom fem år från tillståndets datum.

Vid inventeringar av befintliga avloppsanordningar ges minst 6 månader att åtgärda avloppsanordningen. Om det exempelvis finns hälsomässiga skäl ges mindre tid.

Slutord och framåtblick

Norrköpings kommun ska fortsätta sin kritiska, men samtidigt nyfikna syn på nya avloppsanordningar eller komponenter som når marknaden. Med stöd av försiktighetsprincipen efterfrågas goda resultat i fullskaletester eller motsvarande i samband med ansökningar som rör nya typer av anordningar eller komponenter.

I samverkan med entreprenörerna ska bygg- och miljökontoret fortsätta arbeta för en hög kvalitet när det gäller projektering och anläggande av små avloppsanordningar.

Bygg- och miljökontoret ska delta i de länsträffar som genomförs i Östergötland och där arbeta för att handläggningen av små avlopp sker så likartat i länet som möjligt.

Riktlinjerna ska vara vägledande för att arbetet med små avlopp ska bidra till att nå nationella miljömål som exempelvis ”Ingen övergödning” och för att främja en hållbar utveckling.

Riktlinjerna ska vara aktuella i sin tid. De ska därför revideras när nya vägledningar, vetenskaplig fakta eller erfarenheter uppkommer för att på så sätt bidra till en lämplig utveckling av enskilda avlopp.